

ВІДГУК

на дисертаційну роботу *Бойко Ірини Андріївни*

«Добровольча діяльність в олімпійському спорті», що подана на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.01 – «Олімпійський і професійний спорт»

1. Актуальність обраної теми

Проблема обслуговування Олімпійських ігор завжди була однією з ключових проблем організації цього заходу. Її вирішення багато в чому було досягнуто за рахунок використання праці добровольців (волонтерів). У сучасних умовах це явище стало однією з основних форм прояву соціальної активності громадян в усьому світі.

Літературні дані свідчать, що різні аспекти добровольчої діяльності: особливості соціально-педагогічної діяльності студентських волонтерських груп визначені в дисертаційному дослідженні Т. Ляха; організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах закладів вищої освіти наведена в дисертаційному дослідженні З. Бондаренко; технологія залучення і підготовки молоді до волонтерського руху обґрунтована в роботах Р. Вайнола, Н. Заверико та інших.

Вивчення даних спеціальної літератури і передового педагогічного досвіду підготовки волонтерів дозволили автору визначити наявні суперечності між достатнім рівнем вирішення проблеми залучення добровольців до участі у міжнародних спортивних заходах та відсутністю науково обґрунтованих методик їх підготовки в умовах України. Такий стан речей свідчить, що зазначена проблема є актуальною і потребує подальшого дослідження.

Виявлені В. М. Бойко І.А. протиріччя дозволили сформулювати проблему дослідження, яка полягає у необхідності підготовки кадрів, які здатні надавати різні види послуг на високому соціально-культурному рівні під час проведення великих міжнародних спортивних змагань, але цілісно визначення цієї проблеми досі не було предметом наукового дослідження.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації

Основні наукові положення, методичні підходи, висновки і рекомендації дисертації Бойко І. О. достатньою мірою обґрунтовані, базуються на аналізі фундаментальних праць відомих вітчизняних і зарубіжних вчених. Автором логічно сформульовано структурні компоненти: мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, які відповідають темі дисертації.

Варто відзначити новий підхід дисертанта до залучення різних верств населення до здійснення добровільної допомоги в організації спортивно-масових заходів, як складової розвитку олімпійського руху в Україні, що в результаті дало змогу глибше розкрити тему дисертаційного дослідження. Разом із висновками і практичними рекомендаціями всі компоненти дослідження складають логічно побудовану і композиційно завершену структуру наукової роботи. Комплексне застосування методів (аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, експертна оцінка та інше) є адекватним і відповідним проблематиці дослідження та сучасним вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту зі спеціальності 24.00.01 – «Олімпійський і професійний спорт».

Дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 206 сторінок. Робота містить 9 таблиць та 27 рисунків. Список використаних джерел нараховує 207 найменувань.

У **вступі** автором обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано структурні компоненти дослідження (об'єкт, предмет, методологію, мету, завдання, наукову новизну, практичну значущість дослідження), охарактеризовано особистий внесок здобувача, відображено апробацію матеріалів дисертації на міжнародних та Всеукраїнських наукових конференціях.

У першому розділі **«Місце і роль добровольців у розвитку олімпійського руху»** відображено результати аналізу літературних джерел з питань: добровольчого руху як соціального явища; становлення добровольчої діяльності в олімпійському русі; організації добровольчої діяльності в Україні.

В другому розділі дисертації **«Методи та організація досліджень»** представлені використані у роботі методи досліджень, обґрунтована доцільність їх застосування, описана організація досліджень та надана характеристика контингенту опитуваних.

У третьому розділі **«Організація роботи та методичні умови навчання добровольців у системі олімпійського руху»** для визначення динаміки розвитку добровольчої діяльності в системі олімпійського спорту було проведено бесіди із фахівцями, що дозволило виділити основні тенденції, притаманні сучасному олімпійському добровольчому руху.

З метою визначення особливостей організації роботи добровольців олімпійських ігор було проведено аналіз матеріалів Організаційних комітетів різних Олімпійських ігор, бесіди із фахівцями, синтез та узагальнення інформації, що дозволили виділити низку напрямків роботи олімпійських волонтерів. Дослідження дозволили виділити шляхи організації підготовки волонтерів, які, у свою чергу, можна представити у вигляді самостійних етапів: підготовчий; організація відбору добровольців; організація підготовки добровольців.

Виявлені результати дозволили отримати комплексне уявлення про особливості відбору, методичні умови навчання та організацію роботи добровольців в системі олімпійського спорту.

В четвертому розділі **«Залучення та підготовка добровольців до організації та проведення спортивних змагань в Україні»** розглянуто організаційні аспекти відбору та підготовки олімпійських добровольців в Україні; обґрунтовано шляхи залучення добровольців до здійснення допомоги в організації та проведенні спортивно-масових заходів, що відбуваються в нашій країні.

Дослідження дозволили розробити програми підготовки добровольців міжнародних спортивних змагань, які було впроваджено в навчальний процес Університету державної фіскальної служби України, та в роботу київського регіонального відділення НОК України. Запропоновані програми підтвердили свою ефективність.

У п'ятому розділі «**Аналіз і узагальнення результатів дослідження**» проведено узагальнення експериментальних даних та теоретичного аналізу, сформовані основні результати дисертаційного дослідження, розкрита практична і теоретична значущість проведеної роботи. В процесі дисертаційного дослідження були отримані три групи даних: результати, які підтверджують існуючі дані, доповнюють та є абсолютно новими.

До результатів автора, які підтверджують результати досліджень інших авторів, відносяться дані відносно соціальної значущості та економічної вигоди залучення добровольців до організації та проведення міжнародних спортивно-масових заходів (Л. Чалін, 2000; Дж. Харвей, 2007; Дж. Нічлос, 2012; А. Пахомова, 2012; М. В. Певна, 2013 та ін.); стосовно значущості для якісної організації та проведення спортивного заходу розробки програм підготовки добровольців (А. С. Бондар, Р. Ісмаїлов, В. Крічко, 2010; А. Й. Капська, 2011; В. Б. Євтуха, З. О. Гаркавенко, 2012 та інші).

Результатами, що уточнюють і доповнюють існуючі розробки, є дані автора щодо історії розвитку добровольчого руху в системі олімпійського спорту (М. Мораган, А. Морено, 2000; С. Харченко, 2008; Н. Ларіонова, В. Кратінова, 2008 та ін.), організації роботи, програм та умов навчання олімпійських добровольців (С. Маккарлі, 1998; Н. В. Заверико, 2005; Р. Х. Вайнола, 2008; Д. В. Спіжева, 2008; І. Когут, А. Хасая, 2014; Н. І. Горлова, 2014; Є. В. Фазлєєва, 2014 та ін.).

3. Достовірність результатів досліджень та їх новизна

Наукові положення, основні результати і висновки дисертаційної роботи І. О. Бойко визначаються науковою новизною, достовірністю та

обґрунтованістю. Мета дослідження була досягнута шляхом поетапного вирішення завдань роботи, а статистичне опрацювання отриманих результатів підтверджено узагальнюючими таблицями.

До результатів, які отримані автором вперше відносяться:

- встановлення напрямків, за якими доцільно здійснювати підготовку добровольців в олімпійському спорті;
- розробка алгоритму підготовки олімпійських добровольців;
- новий підхід до залучення різних верств населення до здійснення добровільної допомоги в організації спортивно-масових заходів, як складової розвитку олімпійського руху в Україні;
- розробку перспективних шляхів залучення та підготовки волонтерів із представників різних верств населення до участі в організації та проведенні спортивних заходів в Україні.

Практична значущість проаналізованого нами дисертаційного дослідження полягає в обґрунтуванні шляхів залучення різних верств населення до здійснення допомоги в організації та проведенні спортивно-масових заходів як складової розвитку олімпійського руху в Україні. Основні положення та результати дослідження впроваджено в навчальний процес Національного університету фізичного виховання і спорту України при розробці та вдосконаленні навчальних програм з дисциплін: «Історія олімпійського руху», «Історія спортивного руху України», «Історія олімпійського руху України» (27.09.2017 р., м. Київ), Університету державної фіскальної служби України при розробці навчальних програм з дисциплін: «Теорія і методика здоров'я», «Теорія і методика викладання спортивних і рухливих ігор» (27.09.2017 р., м. Ірпінь); в практику роботи Київського регіонального відділення НОК України, Національної федерації фехтування України, федерації греко-римської боротьби України, Української федерації хортингу та, відповідно, були апробовані під час проведення Всеукраїнського олімпійського дня (17.06.2017 р., м. Вишневе); Всеукраїнського олімпійського уроку (09.09.2017 р., м. Ірпінь); відкритого Чемпіонату України з фехтування

(12–19.09.2017 р., м. Миколаїв); Міжнародного турніру UWW з вільної жіночої та греко-римської боротьби, присвяченого видатним українським борцям та тренерам (28.02–05.03.2017 р., м. Київ) тощо. Впровадження підтверджено відповідними актами.

4. Повнота викладу результатів досліджень в опублікованих працях і їх відповідність вимогам Міністерства освіти і науки України

Основні результати дисертаційного дослідження було опубліковано у 9 публікаціях, з яких 5 представлено у спеціалізованих виданнях України (2 з них включено до міжнародної наукометричної бази), 4 публікації апробаційного характеру.

Автореферат і публікації автора повністю відображають зміст дисертаційного дослідження, що надає підстави вважати роботу такою, що відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту зі спеціальності 24.00.01 – «Олімпійський і професійний спорт».

Принципових зауважень щодо змісту та оформлення дисертації немає. До неприципових і скоріше рекомендованих зауважень відноситься наступне:

1. Для позначення гуманістичної діяльності, яка спрямована на надання допомоги у підготовці та проведенні змагань у олімпійському спорті на засадах добродійності найбільш уживаним є термін «волонтерство».
2. Для обґрунтування шляхів залучення до добровольчої діяльності різних верств населення доцільно було б використати формувальний експеримент.
3. На наш погляд, подання ілюстративного матеріалу (таблиці, рисунки) у огляді науково-методичної літератури (розділ 1) є недоцільним.
4. Висновки до розділів 1, 3, 4 слід конкретизувати та пронумерувати.
5. Робота присвячена добровольчій діяльності у олімпійському спорті, але один з актів впровадження зроблено у неолімпійському виді спорту - хортингу.

6. У розділі 3 автор декларує розробку моделі підготовки добровольців до обслуговування міжнародних змагань, хоча фактично у роботі подано лише окремі фрагменти моделі й відсутнє схематичне зображення її структури.
7. У списку літератури при оформленні джерел № № 5, 6, 7, 166, 167 не слід додатково вказувати, що вони є фаховими виданнями, виходячи з того, що це не передбачене чинним бібліографічним стандартом.

5. Загальний висновок

Дисертаційна робота Бойко Ірини Андріївни «Добровольча діяльність в олімпійському спорті» є самостійною закінченою науково-дослідною роботою кваліфікаційного характеру, що відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів», який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (з урахуванням змін згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. за № 656), а також профілю спеціалізованої вченої ради і паспорту спеціальності 24.00.01 – «Олімпійський і професійний спорт», а дисертант заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту.

Офіційний опонент

завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор

О. А. Томенко

Відгук
отримано
19.06.2018р.
М.С.М.

